

ТЪЛКУВАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 2

София, 18.03.2019

Върховният административен съд на Република България - ОСС от ГК и ТК на ВКС и ОСС от I и II колегия на ВАС, в съдебно заседание на тридесет и първи януари в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:ЛОЗАН ПАНОВ

ГЕОРГИ ЧОЛАКОВ

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВКС:СВЕТЛА ДИМИТРОВА

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВАС:МАРИНИКА ЧЕРНЕВА

МИЛКА ПАНЧЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ВАС

ВАНЯ АНЧЕВА

ГЕОРГИ КОЛЕВ

ТАТЯНА ХИНОВА

ЕМИЛИЯ МИТКОВА

БИСЕРКА ЦАНЕВА

ВКС

ВАНЯ АЛЕКСИЕВА

ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА

БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА

МАРИЯ ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

ВАС

НИНА ДОКТОРОВА

МАРИНА МИХАЙЛОВА

НАТАЛИЯ МАРЧЕВА

АДЕЛИНА КОВАЧЕВА

ГАЛИНА МАТЕЙСКА

ФАНИ НАЙДЕНОВА

ГАЛИНА ХРИСТОВА

ДИАНА ГЪРБАТОВА

МАРУСЯ ДИМИТРОВА

ТЕОДОРА НИКОЛОВА

ТАНЯ ВАЧЕВА

РУМЯНА МОНОВА

МИРОСЛАВ МИРЧЕВ

СОНЯ ЯНКУЛОВА

ИЛИЯНА ДОЙЧЕВА

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

ВИОЛЕТА ГЛАВИНОВА

ДОНКА ЧАКЪРОВА

ВКС

СТОИЛ СОТИРОВ

ТАТЯНА ВЪРБАНОВА

МАРГАРИТА СОКОЛОВА

СВЕТЛА ЦАЧЕВА

ВЕСКА РАЙЧЕВА

ПЛАМЕН СТОЕВ

ЗЛАТКА РУСЕВА

ДИЯНА ЦЕНЕВА

БОЙКА СТОИЛОВА

СВЕТЛАНА КАЛИНОВА

ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА

МАРИО ПЪРВАНОВ

ЕМИЛ ТОМОВ

АЛБЕНА БОНЕВА

СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА

МИМИ ФУРНАДЖИЕВА

КАМЕЛИЯ МАРИНОВА

ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА

МАРИЕТА МИЛЕВА
ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА
ЮЛИЯ КОВАЧЕВА
ПАВЛИНА НАЙДЕНОВА
ТАНЯ КУЦАРОВА
МАРИО ДИМИТРОВ
КРЕМЕНА ХАРАЛАНОВА
ДОБРИНКА АНДРЕЕВА
ТОДОР ПЕТКОВ
ЛЮБОМИРА МОТОВА
МИРА РАЙЧЕВА
НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ
ЕМИЛИЯ КАБУРОВА
СВИЛЕНА ПРОДАНОВА
ДАНИЕЛА МАВРОДИЕВА
БЛАГОВЕСТА ЛИПЧЕВА
АНЕЛИЯ АНАНИЕВА
КРАСИМИР КЪНЧЕВ
ДИМИТЪР ПЪРВАНОВ
МАДЛЕН ПЕТРОВА
ПЛАМЕН ПЕТРУНОВ
АГЛИКА АДАМОВА
ВАСИЛКА ШАЛАМАНОВА
КАЛИНА АРНАУДОВА
МИРОСЛАВА ГЕОРГИЕВА
МАРИЯ РАДЕВА
РОСЕН ВАСИЛЕВ
СВЕТΟΣЛАВ СЛАВОВ
СТЕФКА КЕМАЛОВА
МАРТИН АВРАМОВ
СИБИЛА СИМЕОНОВА
РОСИЦА ДРАГАНОВА
ЮЛИЯ РАЕВА
ЛЮБОМИР ГАЙДОВ
ЮЛИЯН КИРОВ
СЛАВИНА ВЛАДОВА
ЮЛИЯ ТОДОРОВА
ДЕСИСЛАВА СТОЕВА
ХРИСТО КОЙЧЕВ
КРАСИМИРА ЖЕЛЕВА
МАРИЯ НИКОЛОВА

ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
ВЕСЕЛКА МАРЕВА
БОРИС ИЛИЕВ
БОЯН ЦОНЕВ
МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
РОСИЦА БОЖИЛОВА
ДРАГОМИР ДРАГНЕВ
КОСТАДИНКА НЕДКОВА
ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
ГЕРГАНА НИКОВА
ПЕТЯ ХОРОЗОВА
МАЙЯ РУСЕВА
АННА БАЕВА
НИКОЛАЙ МАРКОВ
ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ
СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА
ЕРИК ВАСИЛЕВ
ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА
ВАНЯ АТАНАСОВА
АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ
ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА
МАДЛЕНА ЖЕЛЕВА
ЕМИЛИЯ ДОНКОВА
ФИЛИП ВЛАДИМИРОВ

при секретар
и с участието на прокурора
разгледа тълкувателно дело № 1/2017. ▣
докладвано от съдиите

АВРОРА КАРАДЖОВА
ТАНЯ КУЦАРОВА И
КАМЕЛИЯ МАРИНОВА

Делото е образувано на основание чл. 124, ал.2 ЗСВ по предложение на председателя на Висшия адвокатски съвет за преодоляване на констатирана противоречива съдебна практика между Върховния касационен съд и Върховния административен съд по въпроса дали изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва давността по смисъла на чл. 116, б.“в“ от Закона за задълженията и договорите, независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата.

Вносителят на искането е посочил, че в мотивите по т.10 от Тълкувателно решение № 2/2013 от 26.06.2015 г. на ОСГТК на Върховния касационен съд се приема, че давността се прекъсва с предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ, независимо дали прилагането му е поискано от вискателя или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане на вискателя съгл. чл.18, ал.1 ЗЧСИ и такова действие може да бъде насочване на изпълнението чрез налагане на заповед или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземането за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, назначаването на пазач, насрочването и извършването на продан и т.н. до постъпване на парични средства от проданта или плащания на трети задължени лица. Възприето е становище, че не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др., назначаването на експертиза за определяне на непогасения остатък от дълга, извършването на разпределение, плащането въз основа на влязлото в сила разпределение и др.

Налице е практика на Върховния административен съд по конкретни дела, която приема, че поканата за доброволно изпълнение прекъсва давността в изпълнителното производство по АПК. Тези съдебни актове са постановени по касационни жалби против решения на административните съдилища по отрицателни установителни иски с правно основание чл.292 АПК, предявени срещу органите за строителен контрол за установяване, че въз основа на изтеклата давност по чл.285, ал.1 АПК, изпълнение на заповедите за премахване на незаконните строежи не може да се извърши. В посочените от вносителя и установени в рамките на

настоящото производство съдебни решения се извършва тълкуване и прилагане на давността по чл.285 АПК и се обсъжда наличието на основание за прекъсването ѝ в хипотезата на чл.282, ал.1, т.9 АПК.

Производството по изпълнение на административните актове, съдебните решения и административните договори, уредено в Дял пети на АПК е самостоятелно изпълнително производство, различно от изпълнителното производство по ГПК. Действащият правен ред предвижда три отделни производства за индивидуално принудително изпълнение, съобразно вида на задълженията /частни или публични/, които намират уредбата си, съответно, в част пета на ГПК- „Изпълнително производство“, в дял пети на АПК- „Изпълнение на административните актове и съдебните решения“ и дял четвърти на ДОПК „Събиране на публичните вземания“. Данъчно-осигурителният процесуален кодекс съдържа специална уредба на давността в областта на установяване на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски и специална уредба на основанията за спиране и прекъсване на давността. Приложението на ДОПК в съдебната практика е извън обхвата на тълкувателното дело, доколкото не се констатира и не навежда противоречива по см. на чл.124, ал.2 ЗСВ съдебна практика по този кодекс.

Налице са различия в процесуалната уредба на изпълнителните производства по ГПК и АПК. Изпълнителните действия, извършвани по реда на ГПК могат да бъдат част от изпълнението по дял пети на АПК само в две хипотези: при неприложимост на АПК за изпълнение на частните вземания на държавата и общините, за вземанията за вреди от незаконосъобразните административни актове и от принудително изпълнение и за другите частни парични вземания, породени или удостоверени от изпълнителни основания по чл.268, както и за вземанията за разноски, свързани с изпълнението, които, според чл.269, ал.2 АПК, се изпълняват по реда на Гражданския процесуален кодекс и при законовата препратка по чл.288, ал.1 АПК за изпълнение на задължение за предаване на вещ. В останалите случаи на производството по дял пети, за изпълнение на основанията по чл.268 АПК, изпълнителното производство по ГПК не се прилага, а изпълнението се извършва с други, посочени в АПК процесуални действия.

Изпращането на покана за доброволно изпълнение по чл.428, ал.1 ГПК и изпращането на покана за доброволно изпълнение по чл.277, ал.1 АПК са процесуални действия, уредени едновременно от два процесуални кодекса като част на две самостоятелни изпълнителни производства, които са предоставени в компетентност на различни органи по изпълнение.

В производството по дял пети на АПК институтът на давността намира изрична законова уредба в нормата на чл.285 АПК, според която, ако специален закон не разпорежда друго, изпълнителното основание не се привежда в изпълнение, ако са изминали 5 години от влизането му в сила.

Ролята на получаването на поканата за доброволно изпълнение за прекъсване на давността по чл.285 АПК е законово закрепена в разпоредбата на чл.282, ал.1, т.9 АПК. Според нея, производството се прекратява по възражение на длъжника, ако от деня, в който задължението е станало изискуемо, до получаването на поканата за доброволно изпълнение по чл.277, е изтекла давността по чл.285 АПК. От съдържанието на нормата става ясно, че законодателят изрично придава правни последици на факта на получаване на поканата за доброволно изпълнение при преценка изтекла ли е давността по чл.285 АПК.

Подходът, възприет от законодателя в уредбата на изпълнителното производство по ГПК е различен. Гражданският процесуален кодекс не сочи изрично какви са правните последиците на поканата за доброволно изпълнение по чл. 428 ГПК за давността по чл.110 и чл.111 ЗЗД. По тази причина, въпросът за това дали изпратената или получена покана за доброволно изпълнение в рамките на изпълнителното производство по ГПК прекъсва погасителната давност, е предмет на тълкуване в мотивите по т.10 на ТР №2/2013. В решението е направено разграничение между тези действия, които прекъсват давността по см. на чл.116, б.“в“ ЗЗД от действията, които не прекъсват давността, като към последните се причисляват и действията по изпращане, и действията по връчване на поканата за доброволно изпълнение.

Практиката на Върховния административен съд по исковете с правно основание чл. 292 АПК се отнася единствено за основанията за прекъсване на давността, уредена в чл.285 АПК, изтекла в рамките на започнало изпълнителното производство по АПК. В производството по дял пети на АПК предмет на изпълнение са само основанията по чл.268 АПК, а именно влезлите в сила или подлежащи на предварително изпълнение индивидуални или общи административни актове, решенията, определенията и разпорежданията на административните съдилища, споразуменията, сключени пред административните органи или пред съда и административните договори. Изпълнението на влезлите в сила административни актове за премахване на незаконните строежи, в каквато хипотеза е цялата цитирана практика на ВАС, е извън изключенията, при които изпълнителното производство и свързаните с него въпроси за прекъсването на давността се развива по реда на ГПК, попада изцяло в обхвата на приложимост на изпълнението по АПК.

Поради липса на компетентност административните съдилища не прилагат правилата на изпълнителното производство по ГПК. На административния съд са подведомствени само административните спорове, посочени в чл.128 АПК, възникнали по повод административните права и правоотношения, както и споровете по изпълнението по реда на АПК. Вземайки предвид различията в правната уредба на изпълнителното производство по ГПК и АПК, както и обстоятелството, че въпросът за

основанията за прекъсване на давността по ЗЗД се разглеждат по различен процесуален ред и от различни съдилища по силата на разделената подведомственост между административните и гражданските спорове, Общото събрание намира, че по поставения въпрос не е налице противоречива съдебна практика по смисъла на чл. 124, ал.2 ЗСВ, която да е основание за постановяване на тълкувателно постановление.

По изложените съображения искането за постановяване на тълкувателно постановление по въпроса „Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б.“в“ от Закона за задълженията и договорите, независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?“ следва да се отклони. С оглед на изложеното, Общото събрание на съдиите от ОСГТК на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегии на Върховния административен съд,

Р Е Ш И:

ОТКЛОНЯВА искането на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегии на Върховния административен съд по следния въпрос:

„Изпратената покана за доброволно изпълнение до длъжника прекъсва ли давността по смисъла на чл. 116, б.“в“ от Закона за задълженията и договорите, независимо от изпълнителното производство, в хода на което е отправена поканата?“

ПРЕДСЕДАТЕЛ:/п/ ЛОЗАН ПАНОВ
ГЕОРГИ ЧОЛАКОВ

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВКС:/п/ СВЕТЛА ДИМИТРОВА
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВАС:/п/ МАРИНИКА ЧЕРНЕВА
/п/ МИЛКА ПАНЧЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ВАС

/п/ ВАНЯ АНЧЕВА
/п/ ГЕОРГИ КОЛЕВ
/п/ ТАТЯНА ХИНОВА
/п/ ЕМИЛИЯ МИТКОВА
/п/ БИСЕРКА ЦАНЕВА

ВКС

/п/ ВАНЯ АЛЕКСИЕВА
/п/ ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
/п/ БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА
/п/ МАРИЯ ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

ВАС

/п/ НИНА ДОКТОРОВА
/п/ МАРИНА МИХАЙЛОВА
/п/ НАТАЛИЯ МАРЧЕВА
/п/ АДЕЛИНА КОВАЧЕВА
/п/ ГАЛИНА МАТЕЙСКА
/п/ ФАНИ НАЙДЕНОВА
/п/ ГАЛИНА ХРИСТОВА
/п/ ДИАНА ГЪРБАТОВА
/п/ МАРУСЯ ДИМИТРОВА
/п/ ТЕОДОРА НИКОЛОВА
/п/ ТАНЯ ВАЧЕВА
/п/ РУМЯНА МОНОВА
/п/ МИРОСЛАВ МИРЧЕВ
/п/ СОНЯ ЯНКУЛОВА
/п/ ИЛИЯНА ДОЙЧЕВА
/п/ ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
/п/ ВИОЛЕТА ГЛАВИНОВА
/п/ ДОНКА ЧАКЪРОВА
/п/ МАРИЕТА МИЛЕВА
/п/ ГАЛИНА КАРАГЪЗОВА
/п/ ЮЛИЯ КОВАЧЕВА
/п/ ПАВЛИНА НАЙДЕНОВА
/п/ ТАНЯ КУЦАРОВА
/п/ МАРИО ДИМИТРОВ
/п/ КРЕМЕНА ХАРАЛАНОВА
/п/ ДОБРИНКА АНДРЕЕВА
/п/ ТОДОР ПЕТКОВ
/п/ ЛЮБОМИРА МОТОВА
/п/ МИРА РАЙЧЕВА
/п/ НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ
/п/ ЕМИЛИЯ КАБУРОВА
/п/ СВИЛЕНА ПРОДАНОВА
/п/ ДАНИЕЛА МАВРОДИЕВА
/п/ БЛАГОВЕСТА ЛИПЧЕВА
/п/ АНЕЛИЯ АНАНИЕВА
/п/ КРАСИМИР КЪНЧЕВ
/п/ ДИМИТЪР ПЪРВАНОВ
/п/ МАДЛЕН ПЕТРОВА
/п/ ПЛАМЕН ПЕТРУНОВ
/п/ АГЛИКА АДАМОВА

ВКС

/п/ СТОИЛ СОТИРОВ
/п/ ТАТЯНА ВЪРБАНОВА
/п/ МАРГАРИТА СОКОЛОВА
/п/ СВЕТЛА ЦАЧЕВА
/п/ ВЕСКА РАЙЧЕВА
/п/ ПЛАМЕН СТОЕВ
/п/ ЗЛАТКА РУСЕВА
/п/ ДИЯНА ЦЕНЕВА
/п/ БОЙКА СТОИЛОВА
/п/ СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
/п/ ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
/п/ МАРИО ПЪРВАНОВ
/п/ ЕМИЛ ТОМОВ
/п/ АЛБЕНА БОНЕВА
/п/ СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
/п/ МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
/п/ КАМЕЛИЯ МАРИНОВА – О.М.
/п/ ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
/п/ ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
/п/ ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
/п/ ИЛИЯНА ПАПАЗОВА – О.М.
/п/ ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
/п/ ВЕСЕЛКА МАРЕВА
/п/ БОРИС ИЛИЕВ
/п/ БОЯН ЦОНЕВ
/п/ МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
/п/ РОСИЦА БОЖИЛОВА
/п/ ДРАГОМИР ДРАГНЕВ
/п/ КОСТАДИНКА НЕДКОВА
/п/ ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
/п/ ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
/п/ ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
/п/ ГЕРГАНА НИКОВА
/п/ ПЕТЯ ХОРОЗОВА
/п/ МАЙЯ РУСЕВА
/п/ АННА БАЕВА
/п/ НИКОЛАЙ МАРКОВ
/п/ ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ
/п/ СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА
/п/ ЕРИК ВАСИЛЕВ

/п/ ВАСИЛКА ШАЛАМАНОВА
/п/ КАЛИНА АРНАУДОВА
/п/ МИРОСЛАВА ГЕОРГИЕВА
/п/ МАРИЯ РАДЕВА
/п/ РОСЕН ВАСИЛЕВ
/п/ СВЕТОСЛАВ СЛАВОВ
/п/ СТЕФКА КЕМАЛОВА
/п/ МАРТИН АВРАМОВ
/п/ СИБИЛА СИМЕОНОВА
/п/ РОСИЦА ДРАГАНОВА
/п/ ЮЛИЯ РАЕВА
/п/ ЛЮБОМИР ГАЙДОВ
/п/ ЮЛИЯН КИРОВ
/п/ СЛАВИНА ВЛАДОВА
/п/ ЮЛИЯ ТОДОРОВА
/п/ ДЕСИСЛАВА СТОЕВА
/п/ ХРИСТО КОЙЧЕВ
/п/ КРАСИМИРА ЖЕЛЕВА
/п/ МАРИЯ НИКОЛОВА

/п/ ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА
/п/ ВАНЯ АТАНАСОВА
/п/ АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ
/п/ ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА
/п/ МАДЛЕНА ЖЕЛЕВА
/п/ ЕМИЛИЯ ДОНКОВА
/п/ ФИЛИП ВЛАДИМИРОВ

Особено мнение на съдиите Камелия Маринова и Илияна Папазова

Поставения за тълкуване въпрос е свързан с изясняване правната същност на нормативно уреденото в чл.277 АПК, чл.221, ал.2 ДОПК и, чл.428 ГПК задължение длъжника да бъде уведомен от органа по принудително изпълнение за започването на принудителното изпълнение, както и дали кодексите придават различно правно значение на поканата за доброволно изпълнение или независимо от вида на изпълняемото право и приложимия за него процесуален ред, поканата за доброволно изпълнение /съобщението според терминологията в ДОПК/ има еднакво правно действие от гледна точка на общия материалноправен институт на погасителната давност.

След постановяване на Тълкувателно решение № 2 от 26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС практиката на Върховния касационен съд се придържа към тълкуването, че изпращането на покана за доброволно изпълнение не прекъсва погасителната давност. Например решение № № 324 от 28.12.2015 г. по гр.д. № 6730/2013 г., Трето г.о., решение № 451 от 29.03.2016 г. по гр.д. № 2306/2015 г., Четвърто гражданско отделение.

В практиката на Върховния административен съд се приема, че изпращането на поканата за доброволно изпълнение прекъсва течението на давността, след което започва да тече нов давностей срок за изпълнение. Например решение № 10663 от 12.10.2016 г. по адм. д. № 456/2016, Второ отделение, решение № 12835/28.11.2016 г. по адм.д. № 3614/2016 г., ВАС, Второ отделение.

Следователно налице е в актове на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд противоречиво разрешаване на въпроса дали изпращането на поканата за доброволно изпълнение прекъсва давността по смисъла на общата норма на чл.116, б “в“ ЗЗД, доколкото и в ГПК, и в АПК липсва норма, която да урежда правните последици на изпратената покана по чл.277 АПК, респ. чл.428 ГПК за течението на погасителната давност /за разлика от нормата на чл.282, ал.1, т.9 АПК, която изрично урежда правните последици от получаването на поканата по чл.277 АПК/.

При наличие на общ материалноправен институт и липса на самостоятелна нормативна уредба на прекъсването на давността, освен нормата на чл.282, ал.1, т.9 АПК, че изпълнението се прекратява по възражение на длъжника, ако от деня, в който е станало изискуемо до получаване на поканата за доброволно изпълнение са изтекли пет години, то следва, че по поставения за тълкуване въпрос дали изпращането на поканата за доброволно изпълнение прекъсва погасителната давност е формирана противоречива практика на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд.

